

KOMMUNE

LØSNINGEN

**Horsens
Kommune:
Edb gør
jobbet
sjovere og
servicen
bedre**

Side 3

**Nu
kommer
det seje
træk**

Side 2

**Farum
Kommune:
Målet er
øget effek-
tivisering**

Side 2

**Spring ind
i den åbne
verden**

Side 4

**Landet
rundt**

Side 4

EDB-STRATEGIEN I 25% AF DANSKE KOMMUNER:

SAMMENHÆNG OG RATIONALISERING

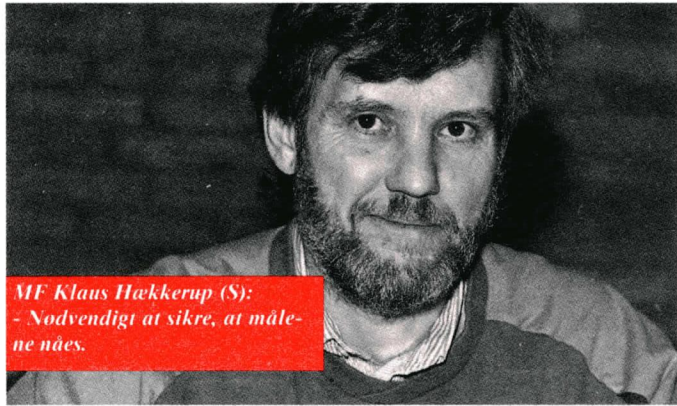
En fjerdedel af de danske kommuner tilkendegiver, at de har flerårige edb-planer og en langsigtet edb-strategi. Og de to vigtige nøgleord for 90'ernes investeringer i edb er sammenhæng og rationalisering.

At 25 procent af kommunerne følger en strategi for deres investeringer frem til 1994 er konklusionen på en undersøgelse foretaget af DialogMarketing for DDE.

Nogle kommuner giver klart udtryk for, at de prioriterer edb-investeringerne efter de økonomiske rationaliseringsmuligheder. Strategien for 90'erne er klart: edb skal have effekt og give synlige resultater.

- Først når edb-systemet integreres i hele den kommunale forvaltning, og systemet tilpasses organisationen, giver edb-teknologien gevinst. Det kan enten være i form af rationalisering, bedre service til borgerne eller et mere spændende indhold i jobbet, siger kommunaldirektør Ole Have Jørgensen, Horsens Kommune - en af de kommuner, som har en langsigtet edb-strategi om at opnå sammenhæng og rationalisering. Læs side 2 og 3

NU KOMMER DET SEJE EDB-TRÆK

MF Klaus Hækkerup (S):
- Nødvendigt at sikre, at målene nås.

MF og borgmester Peter Brixtofte (V): - Sammenhæng mellem organisation og edb afgørende.

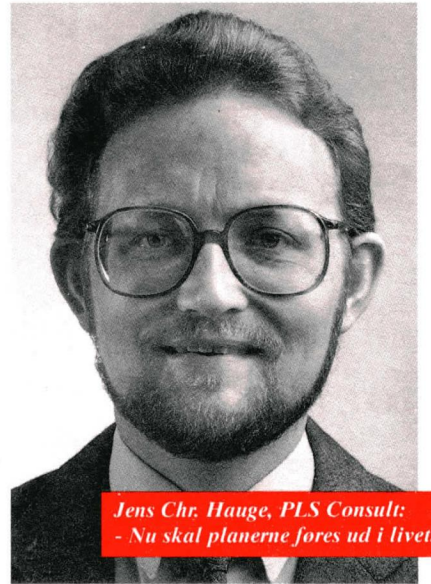
SYSTEMER SKAL INTEGRERES

- Det er glædeligt, at 25 pct. af kommunerne har arbejdet systematisk med deres fremtidige brug af edb. Der er dog stadig 75 pct., der mangler at gøre deres "hjemmearbejde".

Den kommentar har chefkonsulent cand.oecon., Jens Chr. Hauge, PLS Consult A/S, til undersøgelsen af kommunernes edb-planer, som viser, at 25 pct. af de danske kommuner foretager deres edb-investeringer ud fra en langsigtet edb-strategi.

- Nu kommer det seje træk med at få planerne realiseret og integreret de enkelte edb-systemer samt at få tilpasset organisationen.

Investeringerne har indtil nu i høj grad drejet sig om automatisering af enkeltopgaver som bl.a. kon-

Jens Chr. Hauge, PLS Consult:
- Nu skal planerne føres ud i livet.

torstøtte, korttegning og bibliotek.

- I planlægningen må kommunerne tage højde for, at det eksisterende udstyr kan bindes sammen med det fremtidige.

Derfor er det vigtigt at vælge åbne systemer og overholde internationale standarder - også for at kunne vælge frit i udbudet af nye edb-systemer.

GEVINSTEN SKAL SYNLIGGØRES

De to folketingsmedlemmer Klaus Hækkerup (S), der er formand for Folkeetingets kommunaludvalg, og Peter Brixtofte (V), der er borgmester i Farum Kommune, er enige om to ting: Kommunerne skal indføre edb efter en langsigtet strategi, og de skal sørge for at synliggøre gevinsten.

- Det er nødvendigt for kommunerne at satse meget på udbygning af edb for at kunne leve op til fremtidige krav bl.a. om sammenhæng mellem centrale og lokale registre, siger MF'er Klaus Hækkerup.

- Samtidig er det vigtigt for kommunerne at gøre sig overvejelser, som rækker flere år frem i tiden, for at undgå fejlinvesteringer og sikre sig, at systemerne kan kommunikere sammen.

- De må også gøre sig klart, hvilke rationaliseringsgevinster og serviceforbedringer, de påregner at få hjem. Og når organisationen er fortrolig med edb, må de ved opfølgning sikre sig, at målene nu også er nået, siger formanden for Folkeetingets kommunaludvalg.

Tilpasning nødvendig

Borgmester og MF'er Peter Brixtofte finder det ligeledes nødvendigt at opstille klare mål for indførelsen af edb.

- Mange kommuner forsømmer at få gevinsten ved edb hjem, fordi de ikke sikrer sig, at den synliggøres, og at personalet bliver reduceret, siger Peter Brixtofte. Edb er forudsætningen for, at Farum Kommune i år 2000 kan administreres af færre end 100 medarbejdere:

- For at kunne gennemføre en sådan omstilling,

kræver det en tilpasning af organisationen, så man opnår den helt afgørende sammenhæng mellem arbejdsgang, struktur og edb-system.

- I mange kommuner er edb-ledelsen indplaceret på for lavt niveau og uden den nødvendige tætte tilknytning til den øvrige del af organisationen. Ansvar for edb-strategien bør ligge hos ledere, som har kompetence til at gennemføre organisationsændringer. Ellers mister man ressourcer og får ikke gevinsten hjem, mener Peter Brixtofte.

HVER 3. KOMMUNE PARAT TIL SCANNING

Edb som kontorstøtte har hovedparten af kommunerne (60 procent) enten allerede indført, eller de er i fuld gang med det, og næste fase i den teknologiske udvikling er journalisering. Hver tredje kommune er så langt fremme, at det nu drejer sig om elektronisk dokumentbehandling.

Det viser undersøgelsen af kommunernes edb-planer og -strategier.

Fire ud af ti kommuner vil inden for det næste år investere i journalisering samt sags- og dagsordenstyring, hvor der virkelig er gevinster at hente.

De første kommuner, bl.a. Nysted, er ved at få installeret indscanningsudstyr, og herefter kommer det til at gå stærkt. Mere end hver tredje kommune vil anskaffe scanningsudstyr inden for tre år.

Størsteparten af de kommuner, der er længst fremme, har også aktuelle planer om lokalt folkeregister. Netop den elektroniske dokumentbehandling og oprettelsen af eget folkeregister er med til at sikre integration og sammenhæng i informationssystemet.

Søren G. Andersson og Bente Abildstrøm foran Farum Kommunes rådhusbutik.

FARUM KOMMUNE

KLAR EDB-STRATEGI

Uden teknologi og uddannelse var det næppe lykkedes Farum Kommune at komme helskindet igennem en omstillingsproces, hvor organisationen er omstruktureret og administrationen slanket.

Edb-teknologien har hjulpet os til at forenkle arbejdsgange og effektivisere mange funktioner i administrationen, siger kommunaldirektør Bente Abildstrøm.

Da Farum Kommune i 1988 stod overfor en større omstillingsproces bl.a. med et krav om 30 pct. personale-reduktioner over fire år, blev det besluttet at afsætte en månedsløn pr. medarbejder om året til uddannelse og ti mio. kr. til teknologi over en fire-årig periode.

Den plan for edb-strategien for 1989-92, der dengang blev vedtaget, er blevet fulgt og har båret frugt.

Krav om gevinster

Det rent tekniske mål har været at dække hele rådhuset med edb-arbejdspladser og få et system, som kunne binde rådhuset sammen med de eksterne institutioner. I dag er 95 procent af arbejdspladserne på rådhuset dækket af edb. De første institutioner og skoler har prøvekørt et system til decentral økonomistyring med opkobling til den centrale minidatamat.

Det mere strategiske mål har været at opnå rationaliseringsgevinster.

- Effektiviseringen er lykkedes, og administrationen

er blevet slanket. Det skyldes i høj grad teknologien, siger Bente Abildstrøm.

Samtidig er servicen overfor borgerne blevet bedre, f.eks. via rådhusbutikken, der giver hurtige informationer og svar.

Ledelsen viser vej

Specielt har tekstbehandling og elektronisk post været med til at gøre mange ting lettere. Alle sagsbehandlere skriver i dag deres egne tekster i dag, og sekretærene har fået nye spændende opgaver.

Elektronisk post har også sparet megen tid.

- For at få fjernet papirlapperne fra skrivebordene er det nødvendigt for ledelsen selv at gå i spidsen, siger informatikkonsulent

Søren G. Andersson.

Informatikkonsulentens job er i sig selv et led i strategien, idet han har en nøgleposition i kommunens edb-udvikling som edb-politisk rådgiver for kommunaldirektøren og med ansvar for planlægning og gennemførelse af alle edb-aktiviteter.

FACTS OM LØSNINGEN

Farum Kommune har 165 PC'er tilkoblet en minidatamat. En integreret kontor-automatiseringspakke afvikles både på mini-datamaten og på PC'er.

DDE KOMMUNE NYT

Udgiver:

Dansk Data Elektronik A/S

Afdeling for den kommunale sektor

Øerne:

Herlev Hovedgade 199, 2730 Herlev, Tel. 42 84 50 11

Jylland:

Kløkkerholm, 9320 Hjøllerup, Tel. 98 28 45 44

Redaktion og tilrettelæggelse:

VirksomhedsKommunikation I/S

HORSENS KOMMUNE

EDB UD TIL ALLE - OGSÅ BORGERNE

Om få år vil et informationsystem integrere hele virksomheden Horsens Kommune, der med 4.400 medarbejdere og en årsomsætning på 2,5 mia. kr. er byens største arbejdsplads. Rådhuset og de små 100 filialer bliver i stand til indbyrdes at snakke sammen elektronisk. Arbejdspladsen bliver ikke længere stationær, idet både medarbejdere og byrådets 25 medlemmer kan blive udstyret med PC'er, så de kan tage arbejdet med hjem. Men visionerne rækker endnu længere. Edb skal også ud til borgerne, ja, helt hjem i deres egne stuer.

Visioner om fagre nye verden får rigtig luft omkring det tidligere skatterådsbord i Vitus Berings stue, hvor væggene prydes af rariteter fra flere af de verdensdele, den danske søhelt besøgte omkring det 17. århundrede.

På samme måde som bysbarnet hele tiden afprøvede grænser til søs og ved sine opdagelser rådder verden mindre, afprøver hans "efterkommere" - kommunaldirektør Ole Have Jørgensen, personalechef Kaj Kjær Nielsen, edb-chef Knud Erik Jørgensen og den systemansvarlige Leif Præcius - hele tiden teknologiens muligheder og ser de åbne systemer som vejen til en mere sammenhængende verden.

I 1984 flyttede den kommunale administration fra 27 forskellige adresser i byen sammen under ét tag i det nyopførte rådhus, og to år senere blev de spredte edb-systemer samlet under ét fælles projekt. Et åbent informationssystem, som kunne integrere hele huset og institutionerne udenfor.

Accelererende behov
Horsens startede med 40

Fire kommunalfolk med visioner om teknologiens muligheder: Fra venstre kommunaldirektør Ole Have Jørgensen, systemansvarlig Leif Præcius, edb-chef Knud Erik Jørgensen og personalechef Kaj Kjær Nielsen.

terminal- og PC-arbejdspladser ved indflytningen i rådhuset, men allerede inden de første var installeret, var kapaciteten udvidet med 50 procent. Lige siden er behovet for ny teknologi accelereret med nogenlunde tilsvarende tempo, og i dag er små 400 arbejdspladser dækket med edb.

- I vores naivitet troede vi i 1986, at anskaffelsen af edb-udstyr var en engangsinvestering, og at vi dermed havde dækket behovet de næste mange år frem, fortæller personalechef Kaj Kjær Nielsen.

- Siden har vi lært, at man kun kan skue to til tre år frem, for behovet udvikler sig hele tiden med teknologien og dens nye muligheder. Edward O'Hara har på vores edb-konference sagt, at edb-forbruget syvdobles hvert syvende år.

- Den tankegang er ny, og den vender op og ned på al kommunal planlægning og langtidsbudgettering - men man bliver nødt til at vænne sig til det, mener Kaj Kjær Nielsen.

Elektronisk løn

Teknologisk er Horsens langt fremme med elektronisk sags- og dagsordenstyring samt journalisering.

Samtlige matrikler i kommunen er registreret i en geografisk database, som administreres af teknisk forvaltning, der er gået over til korttegning på CAD-system. Og decentral økonomistyring køres som pilotprojekt i en skole og en daginstitution, før det udbredes til knap 100 institutioner og skoler.

På en lysavis kan medarbejderne på rådhuset løben-

de læse dagens nyheder, bl.a. om byrådets beslutninger dagen forinden. Horsens har elektronisk post og er parat til elektronisk dokumentbehandling og indscanning af dokumenter, som medfører en revolution i papirgangen. Målet er, at data kun indtastes én gang for derefter at blive genbragt.

Rådhuset arbejder med at få etableret en on-line kontakt med bankforbindelsen for at kunne overføre løn og andre udbetalinger elektronisk direkte til medarbejdernes eller klienternes konto.

Overarbejde på PC

Et par af medarbejderne i edb-afdelingen er blevet udstyret med PC'er derhjemme. Måske får medarbejderne samme mulighed for at tage arbejdet med hjem på PC'er, der stilles til rådighed.

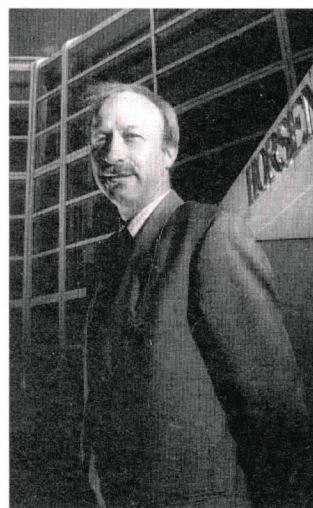
- Risikoen er selvfølgelig, at mange medarbejdere ønsker at udføre jobbet derhjemme, men hvorfor egentlig ikke? Teknologien åbner muligheden, og at løse de rent praktiske problemer er mere et spørgsmål om en holdningsændring i opfattelsen af, at ens arbejde er ved et faststationeret skrivebord, siger Ole Have Jørgensen.

Edb skal helt ud til borgerne, og Horsens har lagt billet ind på Jydsk Telefons planlagte forsøg med videotekst. Via et kabel-tv med 20.000 abonnenter kan stort set alle husstande modtage breve fra kommunen og selv søge oplysninger fra rådhusets database. Og den vision er ikke længere ude i fremtiden end et år eller to.

SJOVERE JOB OG STØRRE EFFEKTIVITET

Rationaliseringsgevinsten ved indførelsen af edb kan så let som ingenting fordufte i det blå, med mindre ledelsen bevidst arbejder på at synliggøre den og ændre arbejdsgangene i et tæt samspil mellem personale, opgaver og organisation. Som sidegevinst får medarbejderne til gengæld et sjovere og mere indholdsrigt job.

På tredje år gennemgår Horsens Kommune en skrap kur med store besparelser og reduktion af ca. 100 stillinger. Besparelserne er hidtil gennemført uden specielt hensyntagen til edb, men i 1992 stilles der fra politisk hold for første gang krav om synlige rationaliseringsgevinster. Fem mio. kr. til edb-investeringer skal anvendes på områder, hvor det med-

fører personalebesparelser. - Ledelsen kan frigøre ressourcer ved at være bevidst om, hvilke opgaver, der skal løses og prioriteres, når medarbejderne først er blevet fortrolige med edb, mener kommunaldirektør Ole Have Jørgensen.

Når ingeniøren i teknisk afdeling, personalechefen og socialrådgiveren selv skriver deres korrespondance ind, reduceres behovet for skrivearbejde.

Sekretærfunktionen bliver måske overflødig, men det gør sekretæren ikke som medarbejder.

- Det er ledelsens problem i samarbejde med de medarbejdere, der får tid til overs, enten at omplacere dem eller omdefinere deres opgaver, så de i højere grad beskæftiger sig med sagsbehandling, mener Ole Have Jørgensen.

- Kravene til medarbejderne øges, og de må selv være parate til at tage udfordringen op. Dernæst skal de selvfølgelig have tilbud om omskoling og uddannelse.

- Den enkeltes job bli-

ver både sjovere og mere indholdsrigt, og det gælder alle medarbejdere, fordi edb overtager mange rutineprægede funktioner, så der bliver flere kræfter og mere tid til de spændende opgaver, mener kommunaldirektøren.

FACTS OM LØSNINGEN

Horsens Kommune har siden 1986 arbejdet med en DDE Kommune-løsning. Omkring 450 terminaler og PC'er er i dag tilsluttet lokalnet (bredbånd og Ethernet), og kommunens informationssystem styres af Supermax datamater baseret på det åbne styresystem Unix og Oracle relationsdatabase.

Byrådsmedlem Karen Margrethe Enevoldsen bruger PC'en hjemme til breve og notater fra f.eks. temadage

ORDFØRER FØLGER UDVALGENE PÅ PC

Karen Margrethe Enevoldsen, byrådsmedlem i Horsens og ordfører for Venstre, har siden efteråret kunnet følge beslutningerne i samtlige fagudvalg hurtigt og tæt. Hun læser dem på sin PC derhjemme.

- Specielt er det en fordel at kunne trække dagsordenerne for de udvalg, jeg ikke selv er medlem af,

siger byrådsmedlemmet, der selv har presset på for at få to PC'er udstationeret hos politikere som et forslag.

Om et års tid er det planen at udstyre alle 25 byrådsmedlemmer med edb og samtidig åbne adgang til at trække enkeltsager frem og søge bilag på databasen.

EDB- GEVINST?

HVORDAN ANVENDER DIN KOMMUNE EN GEVINST VED EDB?

Edb-kordinator Henry Søndergaard, Frederiksberg Kommune:

- Vores Unix-baserede strategiplan taler klart om sammenhæng i systemerne, dels i løsningerne, dels på tværs af direktorater og afdelinger. Et ønske om flere edb-arbejdspladser og øget kontorstøtte skal følges op af øget kvalitet og effektivitet. Enten i form af øget service eller nuværende serviceniveau med flere opgaver uden øget ressourceforbrug.

Kommunaldirektør Hermann Weidemann, Næstved Kommune:

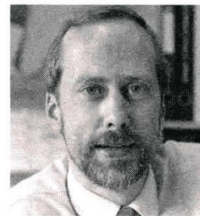
- Teknologien i sig selv får ikke betydning for ressourceforbruget, men det gør de beslutninger, der træffes om organisationen og tilpasningen.

Først når brugerne er fortrolige med det system, vi nu er ved at installere, tager vi stilling til en eventuel rationaliseringsgevinst. En bedre service er et allerede fastlagt mål.

Edb-kordinator Eva Køjner, Vissenbjerg Kommune:

- En kommende strategiplan vil bygge på sammenhæng og et system, hvor programmerne er integrerede, og den vil formentlig stille krav om rationaliseringsgevinster. Allerede i dag vurderes ansøgninger om edb-tilslutning på baggrund af den forventede tidsbesparelse i forhold til udgifterne.

Edb-chef Per Ryesgaard, Holstebro Kommune

- Efter at have fulgt en edb-udviklingsplan, som fokuserede mest på soft- og hardware, er vi ved at udarbejde en egentlig edb-strategiplan, som handler om visioner og mål. Integritet og kompatibilitet mellem nuværende og fremtidige systemer bliver vigtige mål, idet vi ønsker at opnå sammenhæng. Forbedret effektivitet er allerede i dag et politisk krav, og edb-investeringer skal give synlige resultater.

MØD EN ÅBEN FREM TID

INDFØRELSEN AF ÅBNE EDB- SYSTEMER MEDFØRER BETYDELIGE BESPARELSER, SAGDE EF'S FØRENDE INFORMATIK- EKSPERT PÅ KONFERENCE

-Det er nu, organisationerne skal starte med at planlægge og opbygge et åbent system. De, der ikke gør det, må i nær fremtid indrømme, at de ikke gik ind i den åbne verden i rette tid, sagde EF's informatikdirektør Dr. Walter De Backer på konferencen "En åben fremtid", som DDE havde arrangeret netop i ti-året for sin beslutning om at anvende de åbne system-principper i Supermax-datamaten.

Som EF's førende ekspert på informatik-området

W. De Backer:
- Spring ind i den åbne verden i rette tid.

i såvel teori som praksis advarede han dog mod at gennemføre åbne systemer som en revolution og mod blot at konvertere eksisterende programmer.

EDB-UDGIFTER BRINGES NED

EF-Kommissionen har opnået ganske betydelige reduktioner i edb-omkostningerne efter indførelsen af åbne systemer. I dag udgør de åbne systemer 60 procent af datakraften, og det har været muligt at få det for 30 procent af de tidligere omkostninger til den tilsvarende kapacitet. Målet for EF er i løbet af et par år at nå op på 100 procents tilslutning til de åbne systemer, fortalte Dr. De Backer.

Den veloplagte og kompetente strateg og arkitekt bag EF's edb-strategi, fortalte om perspektiverne i indførelsen af åbne systemer for omkring 180 ledere fortrinsvis fra det offentlige.

Blandt tilhørerne var også chefkonsulent Ivan Jensen, PLS Consult.:

- Den pragmatiske holdning, De Backer gav udtryk for, er interessant og i modsætning til den mere officielle danske holdning. Når EF har besluttet sig for at gå ind i den åbne verden f.eks. på mainframe-området, spørger man sine leverandører, hvornår produkterne er klar, og tilpasser investeringsplanen efter det.

- Påvirkningen er selvfølgelig gensidig med så betydende en bruger som EF-Kommissionen, der i høj grad er med til at præge udviklingsplanerne i edb-branchen.

DDE DÆKKER ALLEREDE HALVDELEN AF ALLE LANDETS KOMMUNER MED EN ELLER FLERE EDB-LØSNINGER

DDE's afdeling for den kommunale sektor tilbyder effektive decentralerede totalløsninger til danske kommuner, amtskommuner, biblioteker, kommunale værker og affaldsbehandlingselskaber. Løsninger, der er åbne og kan udbygges i takt med behovet. Som kan integreres med eksisterende teknologi. Og som kommer til verden i tæt dialog med brugerne, fordi edb for os ikke er et mål, men et middel.